

активістів із ЛГБТК-середовища, симпатиками руху на підтримку ЛГБТ та ін. Це цілком відповідає комунікативній меті спільнот «Запоріжжя Прайд», зrealізованої у просуванні «Маршу рівності»: налагодження взаємодії та взаєморозуміння між городянами з різною гендерною ідентичністю та сексуальною орієнтацією.

Проект «Гей-новини», безумовно, є цікавим і оригінальним медійним продуктом у контексті українських антидискримінаційних журналістських практик, адже серед них нечасто натрапиш на інфотеймент. Кількість переглядів «Гей-новин» сягає загалом кількох тисяч за випуск. Вже цей факт спонукає до ретельнішого наукового дослідження локальної медійної ініціативи.

Список використаної літератури

1. Гей-новини #7: петиція до Зеленського, Євробачення, Моніка. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=z5L3-Q2z5tU> (Дата доступу: 26.05.2023).
2. Мірошниченко П. В., Любченко Ю. В. Комунікативна інтенція фейсбук-спільноти «Запоріжжя Прайд» у контексті прав людини. *Молодий вчений*. 2020. № 9.1(85.1). С. 67 – 73. URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/9.1_85.1_2020.pdf. (Дата доступу: 26.05.2023).
3. Можливості та перешкоди на шляху демократичного переходу України. URL: https://www.ndi.org/sites/default/files/January_2023_Ukraine_wartime_survey_UKR.pdf (Дата доступу: 26.05.2023).
4. Українці кардинально поліпшили ставлення до ЛГБТ. URL: <https://gay.org.ua/blog/2022/05/31/ukraintsi-kardynalno-polipshyly-stavlennia-do-lhbt/?fbclid=IwAR0VLOR-b3PU7JQPKVEhd3iv6VzxVtOiW8fSFsjUQ9ICE83MnTb2bDVcfVs> (Дата доступу: 26.05.2023).
5. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження, третя хвиля (2016–2018–2020): скорочена версія / [А. Сухарина, В. Яворський, С. Колишко, Т. Печончик, І. Гуцуляк, К. Семьоркіна]; під заг. ред. Т. Печончик. Київ, 2021. 84 с.

Ілля Афанасьєв,

кандидат історичних наук, доцент,

Київський університет імені Бориса Грінченка,

м. Київ, Україна

Владислав Філіпенко,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

спеціальність 061 Журналістика,

Київський університет імені Бориса Грінченка,

м. Київ, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ ЛІДЕРІВ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ З ТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (СІЧЕНЬ 2022 – КВІТЕНЬ 2023 РР.)

Протягом останніх 16 місяців освітній простір України набув значних змін в зв'язку з повномасштабним вторгненням. Серед головних викликів в системі освіти більшістю освітян та лідерами громадської думки відзначаються: погіршення стану та якості освіти, вплив дистанційної форми навчання в освітніх закладах України, безпекова ситуація, зменшення кількості здобувачів освіти в зв'язку з виїздом за кордон та продовження освітніх процесів на тимчасово окупованих територіях. Актуальність теми освіти в соціальних мережах та українському медіапросторі

зменшилась в порівнянні з минулими роками, проте все ще залишається об'єктом масового інтересу українців. Саме тому метою цього дослідження було визначення лідерів громадської думки в українських ЗМІ та соціальних мережах з питань освіти та науки.

Дослідження базувалось на наступних матеріалах і джерелах:

- вебпошуку Google в Україні за допомогою інструменту Google Trends;
- динаміці та кількості посилань, згадувань, цитувань в соціальній мережі Facebook;
- активності аудиторії в соціальній мережі Instagram;
- кількості посилань, цитувань і згадувань у найпопулярніших новинних інтернет-мас-медіа (unian.ua, tsn.ua, ukrinform.ua, 24tv.ua, suspilne.media);
- якісних та кількісних показників публічності, таких як залученість до освітніх заходів, інтерв'ю для впливових медіа та публічні виступи на тему освіти та науки.

Кінцевий рейтинг лідерів громадської думки з теми освіта:

1. Олександр Авраменко;
2. Оксен Лісовий;
3. Руслан Гурак;
4. Михайло Поплавський;
5. Ірина Фаріон;

Очолив рейтинг найвпливовіших освітян **Олександр Авраменко**, український педагог, популяризатор української мови, письменник, літературознавець, ведучий. Як публічна особа в сфері освіти, він відзначається високим інтересом учнів загальноосвітніх навчальних закладів, їх батьків та викладачів, що підтверджується стабільною динамікою вебпошуку на території України. Олександр стабільно є об'єктом цитувань та посилань в українських ЗМІ, має широку аудиторію в соціальних мережах, а також є телеведучим експрес-уроків української мови в рамках популярного щотижневого шоу «Сніданок з 1+1». Авраменко активно долучається до написання загальноукраїнських навчальних матеріалів та є одним з найвпливовіших популяризаторів української мови.

Друге місце в рейтингу посів **Оксен Лісовий**, нині Міністр освіти і науки України, директор Національного центру «Мала академія наук України». Оксена Лісового з впевненістю можна назвати найвпливовішою персоною в освітньому просторі на початок 2023 року. Він не був розміщений на першому місці цього рейтингу саме через надзвичайний зліт популярності серед українців в кінці зими цього року, що спостерігалось в вебпошуку Google та активності в соціальних мережах. Тим не менше, в результаті аналізу статистичних даних, було визначено, що Оксен Лісовий лідирує в показниках новинних згадувань, репутаційного статусу, та посилань в соціальній мережі Facebook. В інтерв'ю для освітнього медіа «Освіторія», Оксен відзначає серед головних викликів, що постали перед ним на новій посаді: безпекову ситуацію в навчальних закладах, недостатнє фінансування системи освіти в рамках війни, еміграція здобувачів освіти за кордон [1].

Третє місце в рейтингу займає **Руслан Гурак**, голова Державної служби якості освіти, кандидат юридичних наук. Як голова однієї з ключових структур в системі освіти України, Руслан Гурак активно бере участь в великій кількості освітніх заходів і відповідно часто з'являється в новинах популярних українських ЗМІ. Відзначається високий сплеск пошукових запитів в Україні та високий рівень референтності в мережі Facebook. «Якісна освіта формує стійкість, хоробрість і патріотизм українців», - сказав Руслан Гурак під час робочої поїздки в Чернігівську область 29 вересня 2022 року [2]. Серед найпопулярніших тем до яких залучений Руслан Гурак потрібно зазначити перехід на 12 річну систему освіти з 2024 року, безпека український учнів в Інтернеті, підвищення заробітної плати освітян.

Четверте місце в рейтингу зайняв **Михайло Поплавський**, ректор Київського університету культури і мистецтв, співак, український педагог, телеведучий. У Михайла Поплавського велика та активна аудиторія в соціальних мережах Instagram, Facebook та Tik Tok. Також слід відзначити його феноменальну впізнаваність серед українців та високий рівень згадуваності в українських ЗМІ.

Останнє місце в рейтингу посіла **Ірина Фаріон**, українська мовознавиця, педагог, науковиця, блогерка. Ірина веде блог в мережі YouTube з 265 тис. підписників на теми української мови і літератури, української історії, та сучасної освіти в Україні. Також, вона активно розвиває свої сторінки в мережах Instagram та Facebook. Слід відзначити велику статистичну вибірку постів в мережі Facebook за посиланнями або згадками Ірини. Останнє місце в рейтингу Фаріон посіла саме через суперечливе сприйняття її позиції великою кількістю українців.

Статистичні результати дослідження на предмет кількості згадувань в найбільших українських новинних мас-медіа викладені в Таблиці 1.

Статистичні результати дослідження на предмет кількості згадувань в постах в мережі Facebook, кількості підписників в мережах Instagram та Facebook висвітлені в Таблиці 2.

Підсумками дослідження потрібно відзначити досить високий рівень інтересу українців до теми освіти та найвпливовіших людей в цій сфері, незважаючи на те, що загалом в медіа просторі України за період з 2022 по початок 2023 року панували теми дотичні до повномасштабного вторгнення. Головні теми в питаннях освіти і науки слід відзначити: розвиток та популяризація української мови, реформи освіти, стабільне продовження навчальних процесів в умовах війни, кооперація із закордонними навчальними закладами.

Таблиця 1

Медіа	unian.ua	tsn.ua	ukrinform.ua	24tv.ua	suspilne.media	Загалом
Авраменко	10	4	1	4	10	29
Лісовий	7	12	10	36	19	84
Гурак	0	2	8	5	2	17
Поплавський	5	10	1	7	2	25
Фаріон	2	0	1	5	3	11

Таблиця 2

	К-сть підписників, Instagram	К-сть підписників, Facebook	Згадки в постах, Facebook
Авраменко	89 тис.	65 тис.	111
Лісовий	-	21 тис.	122
Гурак	-	-	109
Поплавський	7.9 млн	225 тис.	71
Фаріон	20 тис	27 тис.	113

Список використаної літератури

1. Кисельова, К. (2023). *Освіта – це не про видатки*. Освіторія Медіа. URL: <https://osvitoria.media/experience/osvita-tse-ne-pro-vydatky-osvita-tse-investytsiyi-i-rozvytok-derzhavy-oksen-lisovyy/>.
2. ДСЯОУ. (2022, 29 вересня). *Руслан ГУРАК: Якісна освіта формує стійкість, хоробрість і патріотизм українців*. URL: <https://sqe.gov.ua/ruslan-gurak-yakisna-osvita-formuie-sti/>.

Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи. Збірник тез за матеріалами Міжнародної наукової конференції (м. Тернопіль, 16-17 червня 2023 року)

3. ТСН. (2023, 25 квітня). Українські вирази про кохання – урок української мови Авраменко ON-LINE. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/ukrayinski-virazi-pro-kohannya-urok-ukrayinskoyi-movi-avramenko-on-line.html>.
4. Фаріон, І. (2023). Два сорти від освіти: англійзація мінус українізація. Iryna Farion. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8Qf-Vw31fWM>.
5. Богданьок, О. (2023, 25 квітня). МОН має визначити, як зарахувати академічні результати учнів, які навчаються за кордоном — міністр. suspilne.media. URL: <https://suspilne.media/456522-mon-mae-viznaciti-ak-zarahuvati-akademicni-rezultati-ucniv-aki-navcautsa-za-kordonom-ministr/>.
6. Афанасьєв, І. Ю., & Устименко, Л. М. (2021). Підтримка тревел-блогерів провідними українськими інтернет-масмедіа. Питання культурології, (38), 236-247. doi: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.38.2021.247162>.

Наталія Фенько,
кандидат філологічних наук, доцент,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка,
м. Кропивницький, Україна

СПЕЦИФІКА МЕДІАОСВІТИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОВАЖНОГО ВІКУ

Люди поважного віку (ЛПВ) належать до вразливих груп населення, які мають проблеми адаптації до стрімкого розвитку цифрових технологій. Це змушує старших людей почуватися зайвими. Відсутність спеціальної медіаосвітньої мережі для ЛПВ сприймається сучасними науковцями як серйозна перешкода в залученні аудиторії старшого віку до навчання і користування інструментами медійної грамотності [1, с. 22].

Наразі європейські дослідники все більше говорять про зміну парадигми старіння у цифровому світі. Наукові дослідження підкреслили добросовісність старших поколінь, які зламали чимало стереотипів щодо невідворотного занепаду, що супроводжує старіння [1, с. 10].

Ен Германс, професорка Левенського католицького університету (Бельгія), у своїй монографії, присвяченій адаптації ЛПВ до викликів цифрової епохи, розглядає медіаосвіту як ключову можливість ЛПВ брати активну участь у всіх суспільних процесах.

Серед українських досліджень цієї проблеми помітно роботу дослідницького колективу кафедри соціальної педагогіки на чолі з професором М. М. Букачем. Досвід діяльності їхнього освітнього центру «Університет третього віку» при Миколаївському національному університеті ім. В. О. Сухомлинського зафіксований в посібнику «Неформальна освіта людей поважного віку», який побачив світ 2020 року. У цьому виданні детально розглядається процес становлення освітнього центру, філософія старості, проблеми соціалізації ЛПВ.

Неформальна медіаосвіта для людей поважного віку видається оптимальною формою навчання, адже не передбачає здобуття офіційної кваліфікації. Натомість збагачує людину сучасними компетенціями, необхідними для повноцінної суспільної практики. Нагадаємо, що у «Меморандумі неперервної освіти» Комісії Європейського співтовариства визначено такі види освіти дорослих:

- формальне навчання, яке здійснюється у закладах освіти з можливістю отримання диплому і відповідної кваліфікації;
- неформальне навчання, яке проходить у межах діяльності громадських організацій і, як правило, не передбачає здобування офіційно визнаних кваліфікацій;